

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad. K rotundě 8/82 - tel. 544-778

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Svobodné slovo, Praha

19. XII. 1968

Fantom v opeře čini duši dobré

Divadlo Petra Bezruče v Ostravě je souboj stále mladý, proto se nechce stárnout ani jeho divákům, kteří se tu často očtou v sousedství děvčat a chlapců z tanečních hodin a všichni se výborně baví. Platí to v poslední době o bezručovcích takřka bez výjimky a platí to zvláště o vynikající komedii Saši Lichého *Fantom v opeře*, kterou napsal na románový motiv G. Lerouxu a sám si ji zrežíroval. Z idylického a dnes úspěšného francouzského hororu vypějel si S. Lichý jen název, jména postav a prostředí, jímž je Velká opera francouzská. Velký jinotaj, štíty na aktuální míru a sřízený dokonalé eleganti symbolikou, skutečně padne jako ulítý v rámci širší, obecné platnosti strachu, znásilňování, tuposti a parlačové diktatury, která využívá různice v povaze i společenském postavení jednotlivých lidíček, chти je srazit na kolena, aby jim pak velkomyslně dovolila, že smějí fantoma — ztělesnění zla a násilí — mít rádi, že ho dokonce musí milovat.

Jevištění situace komentuje v tomto stylu dvojice intelektuálních komiků (S. Lichý a B. Čvančara), jejichž forby mají situaci originalitu, dobovou plavost, znamení vypořídané myšlenkové ostří i náhly k improvizacnímu vzletu, zvláště reaguje-li hlediště tak živě a bouřlivě jako dosud. Představení dokazuje, že univárný mladý člověk miluje divadlo, jestliže se tu sejkává s živými současnými otázkami v dokonale stylové čistotě.

Tato osobitost a čistota stylu je pro nový nástup bezručovců zvláště charakteristická. Projevila se už v představení lidových barokních her O životě a určení atd., doufejme, že se s ní opět sejkáme v připravovaných českých lidových vánocních hrách.

Divadlu se tak podařilo uskutečnit opravdu novou renesanci svého divaka, v nějž sjednotilo posluchače VŠB, pedagogické fakulty, učené z hornických i hutnických internátů, a celé toto hlediště žije s jevištěm v jedné dynamické rovině: Máme svůj český demokratický a socialistický společenský život rádi a jsme s vám!

L. Fišerová a J. Filip z ostravského Divadla Petra Bezruče v satirické komedii S. Lichého *Fantom v opeře*.

Snímek: F. KRASL

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad. K rotundě 8/82 - tel. 544-778

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Mladá fronta, Ostrava

20. V. 1969

divadlo

Smoček a Solženycin

Už sám fakt, že si režisér Saša Lichý zdrobnaloval pro potřebu uceleného divadelního večera Solženycinovu povídku o stanici Kremetovce, svědci o posunu jeho dramatického vidění. Rozverná, svobodná ironičnost jeho jevištěho pohledu je tam, zaměněna v tomto případě za dokumentující absurditu.

I v druhém díle večera v ostravském Divadle Petra Bezruče, jímž je Smočkova aktovka. Podivné odpoledne dr. Zvonka Burkeho, objevuje se Lichý jako absurdně krutý informátor, jenž švandu mění v škleb, a sen o lidském štěstí, jenž je možná ve hře přítomen jako korelátní něhy, chápá jako idiotskou vizi nemohoucích, jako nemožnost, jak sugestivní silu, která v nestřeleném okamžiku pádá zpět na hlavy lidí, a to jako krutý záměr nebo smrtonosná náhoda. Možná, že to tak Smoček i napsal, ale právě ona vize by měla být zdrojem panoptikální veselosti, místem, ze kterého je možné získat odstup, a tedy prostor pro smích. Podle mého názoru byl divák do Smočkovy aktovky vržen přímo po hlavě.

Režisér mu neumožnil cestu k nadhledu. Naráz zrušil všechny hodnotové iluze, jež mohly posloužit metodicky jako odrazový náštek, jako myšlenkový metr, a představuje nám svět jako obležující kolotoč, v němž vše a sen jsou ničeny absurdními, jakoby zákonitými činami, v němž dobré vraždí, v němž aktivní bílost má největší naději na štěstí, pokud je nezníží náhoda. I tak to asi Smoček napsal. Takový je možná život. Ale ten smích, ten smích tu nakonec měl být. Smích jasný a plný. Smích, který chápá svědomitího poručíka Zotova, svědomitího až k smrti. Smích, který rozumí ubohému „dobráckému“ Burkemu i tupému Svatavé.

Potrebujeme ten smích. Nevytíkáme komediálnímu režiséru S. Lichému, že nám zmrzl na rtech. Chápu. A vím, že dramaturgické tituly musí být občas po zákonu tvorby „těžké“ až k prázdnému sálu: aby se mohlo jít dál; aby se završily dějiny jednoho uměleckého vidění, jedné doby, jednoho času.

ZDENĚK KRČMÁŘ

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad. K rotundě 8/82 - tel. 544-778

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Rudé právo, Praha

ze dne 22.XII.1968

FANTOM V OSTRAVĚ

~~14~~ představení komedie **FANTOM V OPEŘE** se mně neustále připomínalo Werichovo — Může být smutno, jen když je veselol Což zřejmě není náhoda, ale úmysl Saši Lichého, který hru, v níž se zpívá, napsal na motiv známého románu Gastona Lerouxe a uvedl ve své režii v Divadle Petra Bezruče. A není také náhoda, že nám hra připomíná předválečné Osvobozené divadlo. Jsou to obrázky z Fantoma opery minulého století, které spojuje novopečená dvojice ředitelů opery. Oba sice mají dekret na místo ředitele, ale až v opeře zjistí, že blankety jsou z minulého století. Vysvětlení je jednoduché: když si nevyplněné blankety tajně v noci opatřovali, spletli si budovu ministerstva kultury s budovou muzea, které jsou si podobné a stojí vedle sebe.

Tak tato dvojice umožňuje současnosti korespondovat s minulým stoletím. Její výstupy se dostávají do popředí, jsou mnohem lépe propracovány, překypují jiskřivým humorem, zatlačují však vlastní příběh Fantoma do pozadí. Oba plány by snad měly být více vyváženy. Malá dramaturgická úprava by této jinak svěží a aktuální komedii prospěla.

Nové řediteli divadla, pana Armandu a pana Firmina, hrají Saša Lichý a Bohuslav Čvančara. Tato dvojice dělá divadlo spoluprací s divákem, aktuální improvizaci. Divák si uvědomuje přítomnost někdejšího Osvobozeného. Dvojici výborně doplňuje J. Filip (vicomt Raoul de Chagny) a J. Haukvic (správce divadla pan Mercier). Autor psal postavy hercům »na tělo«, a je to také na jevišti znát vyrovnaností výkonů. Líbila se mi funkční, moderní výprava O. Schindlera a hudba J. Tomšíčka, někdy však byl orchestrem přehlušován zpěv herců a divákoví unikl smysl textu. Což je škoda, neboť v této komedii jde víc než jen o zábavu.

CL

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad. K rotundě 8/82 - tel. 544-778

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

ze dne 25.XI.1968

Strach má velké oči ~~7~~ aneb hovor po klaunsku

Pan Armand, pardón, Saša Lichý, si posloužil některými motivy známého detektivního hororu pana Larouxe a napsal groteskní komedii Fantom v opeře. Zrežíroval ji, zahrál si v ní a uvedlo ji Divadlo Petra Bezruče v Ostravě. Vcelku řídký její děj, který hře ponechal, na rozdíl od knihy, dal autorovi komediální úpravy řadu příležitostí k výstupům dvou klaunů. V něj se proměnil vlastně oba noví ředitelé divadla, kteří vpadli z našich let nenašle do parížského divadelního světa osmdesátých let minulého století, se všemi jeho tehdejšími (skutečně tehdejšími?) intrikami a zálustnostmi, vytvářejícimi tolk realit, až se věřit nechce.

Toto klaunské rozhlížení po okolí a prostředí, vylekaném i spokojivícím se výsystem vydračského, výhrůžného i lidumilného fantoma, dává oběma ředitelům - klaunům dost prostoru i možnosti pro vtipné nárazy a výpady. Méně vtipné jsou písničky, laděné spíše do sentimentality, která tu ani trochu nesedí. Tento text Saši Lichého nechce být víc, nežli pobavou, využívající každé příležitosti ke kontaktu s hledištěm. Hledištěm, jež pochopitelně souznaří s obsahem ironických šlehů, vtipů, sarkasmu. Jenže zde si právě uvědomujeme právě chvatnost osnovy, s níž byla vytvořena a

na níž je rozváděno divadelní panoptikum, představující v groteskní deformaci řadu figurek své doby, ale nadčasově přežívajících do každého času.

Klaunská dvojice, pan Armand - Sáša Lichý, a pan Firmin - Bohuslav Čeporan, na jejichž nápadité pohotovosti, dotahující základní text, leží celá těžka večera, činila se seč mohla. A my jsme jí drželi palce všude, kde toto klaunství roli v duchu werichovského: »může být smutno, jen když je vesel« přesahovalo herecké možnosti dvojice.

I když text tohoto komediálu (proč by ne, když máme rečitá a muzikál!) svedl k pouhemu šaržování rolí a přehrávání jejich grotesknosti, bylo ve hře několik dramaticky výrazně vypořádaných scén. Např. v akcfch fantóma Erika, kterého hraje Jiří Čeporan, vikonta Raula, kterého vystížně v jeho intelektuálské krátkozrakosti, ale tvrdosijné odvaze hrál Jan Filip, nebo v překvapených, jimiž do hry zasahoval policejní komisař Milana Šulce. A tak stejně jako nedávno u »Těžké Barbory« i tento »Fantom v opeře« chce teprve rozehrát, aby nabyl potřebného šívu.

MILAN RUSINSKÝ